

Biyolojik kaynaklı drogların temin edilmesi ve karşılaşılan güçlükler...

Ecz. Sevinç OTÇU

Biyolojik kaynaklı ilaç hammaddeleri sorunu tüm dünyada ve yurdumuzda son yılların en önemli konularından birini teşkil etmektedir. Özellikle Biyolojik kökenli ilaç tüketiminin gün geçtikçe artması ilaç hammaddeleri fiyatının dünya pazarlarında hızla artmasına neden olmaktadır.

Doğal kaynaklı hammaddelerin en önemlisi bitkisel kökenli olanlardır. Bitkisel kökenli olanlar arasında ilk sırayı Alkaloitler içermektedir. İlaç endüstrisi biyolojik kökenli hammaddeleri tarla kültürü yoluyla elde etmekten kaçınır. Bazı drogların bu yolla elde edilmeleri güç olabilir. Örneğin Strophantus türleri, RaufOqvolfia türleri, Diosceralar, Strophantusların kültürünün yapılması çok güçtür. Tırmanıcı bitkilerdir. Tropik bölgelerde yetişirler. Talebi karşılayacak miktarda ve ekonomik olarak bu talebin kültür yoluyla karşılanması güçtür. Bitki hastalıklarıyla uğraşmak, toplama kurutma ve hazırlama koşullarında yapılacak hatalar, kültür yoluyla da olsa istenilen verimlilikte istenilen kalitede drog elde edilmeyebilir.

Bu nedenle ilaç firmaları kendi tekellerinde kalacak yeni alanlara yatırım yapma yoluna gidebilirler. Buda doku kültürü yoluyla ilaç hammaddesi üretimine geçme yolunu denemektir.

İlaç endüstrisi tarla kültürü yoluyla, elde edilmesi güç olan, tropik ve subtropik bölgelerde yetişen, yurdumuzda Ege ve Akdeniz bölgelerinde süs bitkisi olarak yetiştirilen Catharontus türlerinin doku kültürü, callus kültür, süspansiyon kültür yoluyla Catharantos üretimine çalışmaktadırlar.

C.roeus yaprakları ve köklerinden 60 kadar İndol ve İndolin Alkaloidleri elde edilmiştir. Bunlardan Vinblastin ve Vinciistin alkaloidleri mitoz bölünmeyi önleyici olduğundan kanser tedavisinde kullanılan preparatları vardır. İg. saf Vincristin izolasyonu için 500 kg droga gereksinim vardır.

Doku kültürü yöntemi ilaç hammaddelerinin üretiminde katkıda bulunacak masraflı fakat ilaç endüstrisinde kazançlı bir yöntem olarak görülmektedir.

Kaynaklar : Prof. N. Zeybek Angiospermae sistematigi.